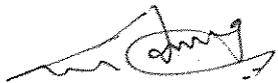

छलफल तथा निर्णय

कृषि, सहकारी तथा प्राकृतिक स्रोत समितिको आजको बैठक समितिका सभापति माननीय कुसुम देवी थापाको सभापतित्वमा बस्यो । बैठकमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयका माननीय मन्त्री, राज्यमन्त्री/सचिव, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु, वन तथा भू-संरक्षण विभागका महानिर्देशक, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ नेपाल एवं नेपाल नगरपालिका संघ लगायतका सरोकारवाला निकायहरूसँग छलफल भयो । छलफल पश्चात् देहाय बमोजिमका निर्देशन दिने निर्णय गर्नुभयो:-

१. बाँदर, बँदेल, दुम्सी, निलगाईले गर्दा विशेषतः ग्रामीण क्षेत्रमा बसोबास गर्ने किसानहरूलाई आक्रान्त पारेकोले यस प्रकारका वन्यजन्तुहरूबाट किसानहरूलाई परेको कहर नियन्त्रण तथा न्यूनीकरण गर्नका लागि बाँदर, बँदेल, दुम्सी, निलगाई लगायतका वन्यजन्तुको प्रभाव रहेको क्षेत्रलाई कृषि हानीकारक जन्तु घोषणा लगायत अन्य उपयुक्त खालका विधि, प्रविधि अपनाई किसानहरूले प्रत्यक्ष राहतको अनुभूति गर्ने गरी बाँदर, बँदेल, दुम्सी, निलगाई नियन्त्रण गर्ने कार्य तत्काल गर्न र दीर्घकालीन रूपमा बाँदरको नियन्त्रणका लागि निर्यात लगायतका आवश्यक कार्य गरी न्यूनीकरण गर्न सकिने अवस्थाका सम्बन्धमा रहेका कानुनी जटिलता समेतका विषयहरूमा आवश्यक अध्ययन गरी १ महिनाभित्र समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न वन तथा वातावरण मन्त्रालयलाई निर्देशन गर्ने,
२. बाघ, भालु, हात्ती, निलगाई लगायतका वन्यजन्तुहरू मानव बस्तीमा प्रवेश गरी किसानहरूको खेतीवाली नष्ट गर्ने, मानिसहरूलाई आक्रमण गरी ज्यान लिने तथा घाइते बनाउने गर्ने गरेकाले यस्तो अवस्थाको नियन्त्रणका लागि यस प्रकारका जंगली जनावरहरू मानव बस्तीमा प्रवेश गर्ने कार्यको नियन्त्रण गरी आवश्यक सुरक्षा सतर्कता अपनाउन विद्युतीय तारवार, मेसजाली घेरा, वेरा तथा आवश्यकतानुसारका भौतिक संरचना समेतको निर्माण गर्ने कार्य गरी क्षतिको न्यूनीकरण गर्न वन तथा वातावरण, कृषि तथा पशुपंक्षी विकास, भौतिक पूर्वाधार र अर्थ मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने,
३. जंगली जनावर बाँदर, बँदेल, दुम्सी, भालु, निलगाई, हात्ती लगायतले मानिसहरूको खेतीवाली तथा जनधनमा क्षति पुऱ्याएको अवस्थामा क्षतिको मूल्याङ्कन गरी उचित राहत तथा क्षतिपूर्तिको सहज उपलब्ध गराउने व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्न कृषि तथा पशुपंक्षी, वन तथा वातावरण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने,

४. हाल नेपालका विभिन्न स्थानहरूका मानव बस्ती तथा खेतबारीमा बाघ, हात्ती जस्ता जनावरहरू प्रवेश गरेर मानिसलाई आक्रमण गरी ज्यान लिने, घाइते गराउने गरेकोले यसको प्रमुख कारणमा यिनीहरूको वासस्थान र सख्याको उचित संयोजन नभएको भन्ने पाइएकोले यस किसिमको समस्या समाधानका लागि यस्ता जनावरको गणना लगायतका विषयमा आवश्यक अध्ययन गरी मानिसको जीउधनको रक्षा तथा बाघ, हात्तीको उचित संरक्षण गर्दै पर्यावरणमा उचित सन्तुलन मिलाउने गरी कार्य गर्न वन तथा वातावरण मन्त्रालयलाई निर्देशन गर्ने,
५. यस समितिको कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित विषय जलवायु परिवर्तन, जैविक विविधता, दिगो पूर्वाधार विकासमा प्राकृतिक सम्पदाको सुरक्षाका सम्बन्धमा मिति २०८१/०४/२८ गते अन्तर्क्रिया तथा छलफल कार्यक्रम गर्ने र यसको आवश्यक व्यवस्थापकिय कार्यको प्रवन्ध मिलाउन समिति सचिवालयलाई निर्देशन दिने, ।

Handwritten signature